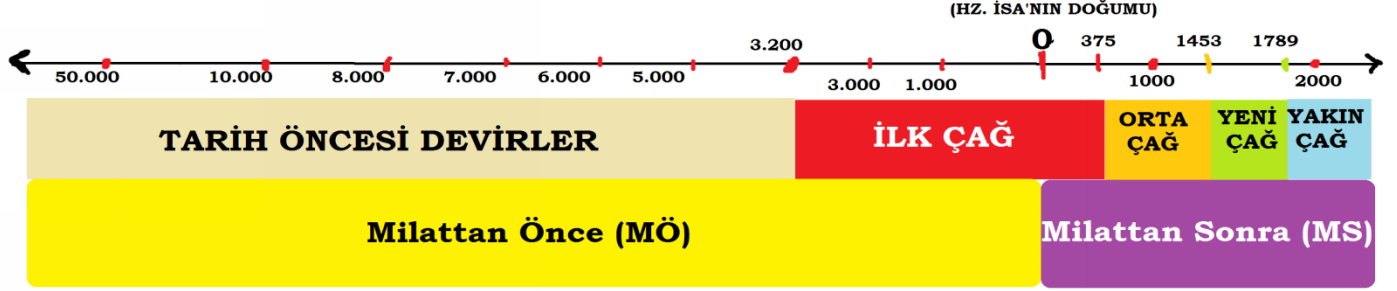

KÜLTÜR VE MİRAS

ANADOLU VE MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI DERS NOTU

TARİH ŞERİDİ

Hız. İsa'nın doğduğu güne **milat** denir ve sıfır olarak kabul edilir.

Bundan önceki yıllar 1,2,3,vs. olarak geri giderler ve **Milattan Önce M.Ö.** olarak adlandırılırlar. Milattan sonraki yıllar da 1,2,3 diye ileri gider ve **Milattan Sonra M.S.** olarak adlandırılırlar.

Yazının icadından önceki dönemlere **TARİH ÖNCESİ DEVİRLER** denir.

Tarih yazının icadıyla başlar. Yazının icadından sonraki dönemlere **TARİHİ DEVİRLER** denir

Hap Bİlgi Tarih yazının icadıyla başlar.

Anadolu Ve Mezopotamya Uygarlıklarını Kolayca Akılda Tutabilmek İçin **UNUTULMAZ ŞİFRE!!**

H-ortumu **U**-zun **F-İ-L** dikkat et ayağına **B-A-S**-masın

İ	R	R	Y	İ	A	S	Ü
T	A	İ	O	D	B	U	M
İ	R	G	N	Y	İ	R	E
T	T	L	L	A	L	L	R
L	U	E	A	L	L	A	L
E	L	R	R	I	E	R	E
R	A			L	R	R	
	R			A			
				R			

Anadolu Uygarlıkları : **H-U-F-İ-L**
Mezopotamya Uygarlıkları : **B-A-S**

MEZOPOTAMYA MEDENİYETLERİ

Tarihte, **Dicle** ve **Fırat** nehirleri arasındaki bölgeye **Mezopotamya** denir.

-Toprakları verimlidir.

-Bölgede taş olmadığı için binalar topraktan vanılmıştır..

HAP BİLGİ

Binaların topraktan olması ve çok fazla savaş olmasından dolayı günümüze kadar fazla bina kalmamıştır.

Toprakları verimli olan bu bölgede **Sümerler**, **Babiller**, **Asurlar** gibi medeniyetler yaşamıştır.

SÜMERLER

Mezopotamya'da ilk medeniyeti biz kurduk ve "**Site**" denilen "**Şehir Devletleri**" şeklinde yaşadık. Halkım bana "**Patesi**" derdi ve onlara hem krallık yaptım hem de rahiplik.

ZİGGURAT

-Sümerlerin 7 katlı olarak yaptıkları tapınaklara **Ziggurat** denilir. Ancak Zigguratlar **üç bölüme** ayrılmıştır.

Üst katlar gözlem evi (Rasathane)

Orta katlar dini ibadet ve eğitim

Alt katlar depo ve pazar yeri

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Oktay Gülmez

HAP BİLGİ

Zigguratların son katlarında gözlem yapılması **astronominin** gelişmesini sağlamışlardır.

HAP BİLGİ

Sümerler sürekli uzayı gözlemleyerek **Ay yılı esaslı takvimi** bulmuşlardır.

ÇİVİ YAZISI

Tarihte **yazıyı Sümerler** bulmuştur. Zigguratların alt katlarına giren eşyaların kaydını tutmak için yapmış oldukları sembolleri zamanla **vazıva**

Hap Bİlgi

-Yazının icat edilmesiyle **tarih çağları** başlamış ve bilgiler gelecek kuşaklara daha kolay aktarılmıştır.

TEKERLEK

-Tarihte **tekerleği** yine **Sümerler** bulmuştur.
-Eşyalar daha kolay taşınmış
-Uzak yerlere daha kolay gidilmiş
-Savaşlar da at arabası olarak kullanılmıştır.

BABİLLER

-Ben Babil'lerin en önemli hükümdarı **Hammurabi'yim.**

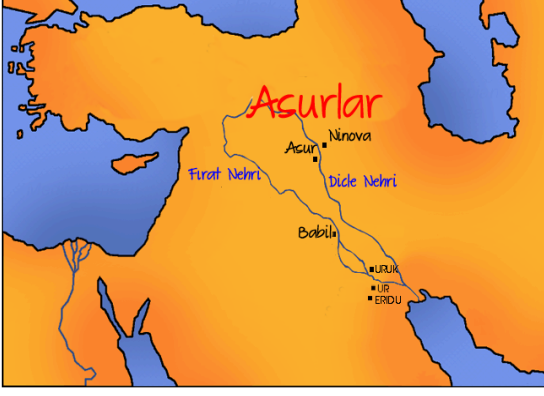
-Başkentimiz **Babil** şehridir.

-Ülkeme tam hakim olabilmek için kısasa kısas olan kendi adımla anılan **Hammurabi Kanunlarını** yaptım.

-Dağlık ve yeşillik bir alandan gelen kraliçenin düz ve yeşili az olan Mezopotamya'da bunalıma girmemesi için **Babil Asma Bahçelerini** yaptırdım.

-Cennetin gökyüzünde olduğuna inanıldığı için yüksek kule olan Babil Kulesi'ni yaptırdım. Ancak bu iki eser günümüze kadar

ASURLAR

- Başkenti **Ninova**'dır.
- Verimli tarım alanları olmadığı için daha çok **ticaretle** uğraştılar.
- En önemli hükümdarı **Asurbanipal**'dir.

Hap Bİlgi

-Asurlular Anadolu'ya **yazıyı ilk getiren** uygarlıktır ve böylece Anadolu'yu **tarih çağlarına** geçirmişlerdir.

Hap Bİlgi

-Dünyanın **ilk kütüphanesi** kabul edilen **Ninova Kütüphanesi**ni kurmuşlardır. Asurluların kütüphane kurması kültüre, edebiyata önem verdiğinin bir göstergesidir.

ETKİNLİK ÇALIŞMASI

BOŞLUK DOLDURMA

İki nehir arası anlamına gelen Mezopotamya'da verimli..... vardı
Mezopotamya'da kurulan ilk medeniyet
Sümerler.....bularak insanların daha uzak yerlere gitmesini kolaylaştırmıştır
Babillerin en önemli özelliklerinden birisi Dünyanın 7 harikasından biri sayılan Babil..... yapımlarıdır
Tarihte bilinen ilk.....Asurların başkenti Ninova'dadır

ÖRNEK CÜMLELER

Doğru

Yanlış

Tarihte Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki alana Sümer Medeniyeti adı verilir
Mezopotamya'da binalar taştan yapıldığı için hep yüksek yapılmıştır
Zigguratlar tapınak olarak yapılsa da aynı zamanda gözlem evi olarakta kullanılmıştır
Babil Hükümdarı Hammurabi geniş topraklarda hakimiyet sağlamak için sert kanunlar yapmıştır
Anadolu'yu tarih çağlarına geçiren Asurlu tüccarlar olmuştur

BİL BAKALIM

1-Tarihte, Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki bölgeye ne denilmektedir.

Cevap:

2-Sümerlerdeki tapınaklara verilen isim

Cevap:

3-Hammurabi kanunlarının özelliği nedir

Cevap:

4-Mezopotamya hangi ırmaklar arasındadır

Cevap:

5-Zigguratların son katları hangi amaçla kullanılmıştır

Cevap:

6-Babillerin dünyaca ünlü eserleri nelerdir

Cevap:

7-Anadoluya yazıyı öğreten Mezopotamya Medeniyeti hangisidir

Cevap:

8- Mezopotamya medeniyetlerinden günümüze kadar neden bina kalmamıştır?

Cevap:

9- Şehir Devleti şeklinde yönetilen Sümerlerde baştaki kişiye ne denirdi?

Cevap:

10- Zigguratların son katları gözlem evi olarak kullanıldığına göre Sümerler'de hangi bilim gelişmiştir?

Cevap:

11- Sümerlerin hangi buluşu tarih çağlarını başlatmıştır?

Cevap:

12- Sümerlerin ulaşımı kolaylaştıran buluşu nedir?

Cevap:

13- Babillerin başkenti neresidir?

Cevap:

14- Babillerin en önemli hükümdarı kimdir?

Cevap:

15- Asurların başkenti neresidir?

Cevap:

ÖRNEK SORU

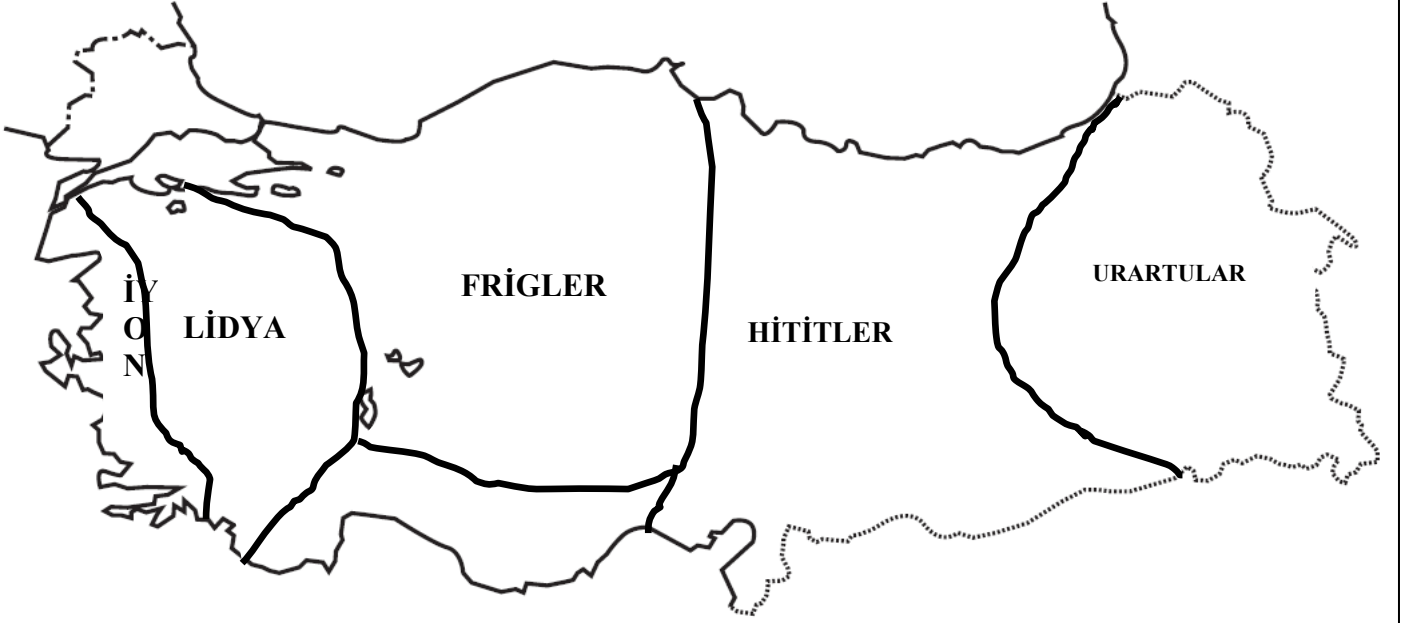

Ülkemin bilginleri Ay ve Güneş tutulmasını, Ay yılı takvimini hesapladı. Güneş sistemindeki beş gezegeni ve burçları buldu. Ziggurat adını verdiğimiz tapınaklar aynı zamanda birer gözlem eviydi.

Sümerli çocuğun bu anlatımına göre, Sümerlilerin dünya uygarlığına katkısı hangi alanda olmuştur?

- A) Matematik
- B) Astronomi
- C) Tarih
- D) Tıp

ANADOLU MEDENİYETLERİ

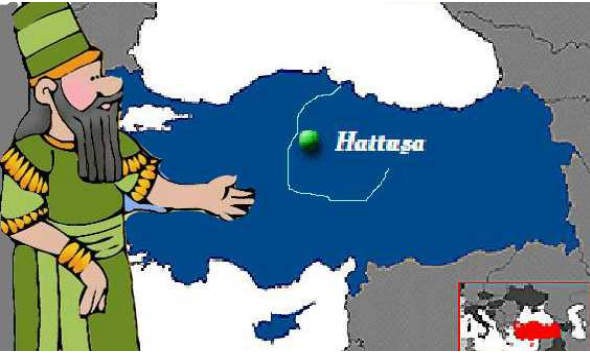

Hap Bİlgi

Anadolu'nun

1. **İklimi elverişli**
2. **Su kaynakları bol**
3. **Verimli topraklara sahip olması** ilk çağlardan beri önemli bir yerleşim yeri olmasını sağlamıştır.

HİTİTLER

- Anadolu'da kurulan **ilk** medeniyet Hititlerdir.
- Başkenti **Hattuşaş**'dır
- Kraliçelerine **tavananna** meclislerine **pankuş** adı verilir.
- Çok tanrılı dine inandılar

Hap Bİlgi

-Hititler bir yıl içinde olan bütün olayları tanrıya hesap vermek amacı ile **iyi ya da kötü** diye ayırmaksızın **Anal** denilen yıllıklara yazardı. Böylece **tarafsız** tarih yazıcılığını başlatmışlardır.

Hap Bİlgi

-**Kadeş Anlaşması** tarihte bilinen **ilk yazılı** anlaşmadır. **Hititler ve Mısırlılar** MÖ 1286 arasında imzalanmıştır.

URARTULAR

- Urartular **Doğu Anadolu'da Van Gölü** çevresinde kurulmuştur.
- Başkenti **Tuşpa**'dır
- Urartular **taş işçiliğinde** oldukça gelişmişlerdir ve eserlerini taştan yapmışlardır.
- Çok tanrılı dine inandılar.
- Tarıma önem verdikleri için **sulama kanalları** yaptılar.
- Mezarlara ölümlerinin değerli eşyalarını da koymuslardır.

Hap Bİlgi

-Urartuların **Sulama Kanalları** yapmaları **tarıma önem verdiklerinin** kanıtıdır.

Hap Bİlgi

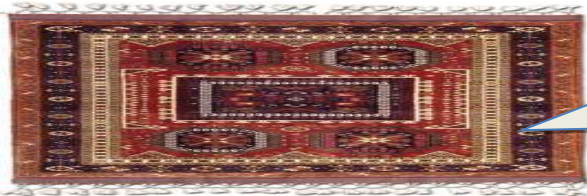
-Urartuların mezarlara ölümlerinin eşyalarını koymaları **ölümden sonraki hayata inandıklarının** göstergesidir.(**Ahret İnancı**)

FRİGLER

- Frigler'in başkenti Ankara yakınlarındaki **Gordiyon**'dur.
- En önemli kralı **Midas**'tır.
- Tarım ve hayvancılıkla uğraştılar
- Çok tanrılı dine inandılar.
- Friglerin en önemli tanrısı tarım ve bereket tanrıçası olan **Kibele**'dir.
- Krallarını dömmek için

Tapates

- **Tapates** denilen halı ve kilimleri vardı.

Fibula

- Frigler **fibula** adı verilen çengelli iğne kullanmışlardır.

Hap Bİlgi

- Friglerin Fibula denilen çengelli iğne kullanmaları **madencilikle** uğraştıklarının kanıtıdır.

Frigler'de Tarım

-Friglerde **öküz öldürmenin ya da saban kırmanın** cezası ölümdür.

Hap Bİlgi

- Friglerin bu şekilde kanun koymaları **tarıma çok önem** verdiklerinin kanıtıdır.

LİDYALILAR

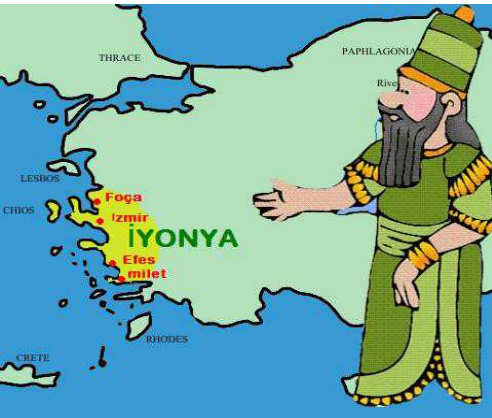
- Lidyalılar Batı Anadolu'da kurulmuştur. Başkenti **Sard** şehridir.
- Lidyalılar ticaretle uğraştılar bu sayede **parayı tarihte bulan ilk uygarlık** oldular.
- Anadolu'dan başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan **Kral Yolu'nu** yaptılar

Hap Bİlgi

- Lidyalılar parayı icat etmekle;
  - Takas usulüne son verdiler
  - Alışverişi kolaylaştırdılar
  - Ticareti hızlandırdılar

İYONLAR

- İyonlar **Ege Denizi kıyısında** kuruldular.
- Deniz ticareti ile uğraştılar
- Ticaret sayesinde zenginleştiler
- Ticaret sayesinde değişik kültürler ile etkileşim oldu.

Oktay Gülmez
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

BİL BAKALIM

1-Hititlerde kraldan sonra en yetkili olan ve kral olmadığında onun yerini ülkeyi yöneten kraliçeye verilen isim nedir?

Cevap:

2-Parayı bulan medeniyet kimdir?

Cevap:

3-Ege Denizi kıyısında şehir devleti şeklinde yaşayan ve deniz ticareti ile uğraşan uygarlık kimdir?

Cevap:

4-Urartuların mezarlara, değerli eşyaları da koymaları neyin göstergesidir?

Cevap:

5-Başkenti Hattuşaş olan Anadolu Medeniyeti hangisidir?

Cevap:

6-Tarımı korumak için ağır yasalar koyan uygarlık?

Cevap:

7-Anadolu'dan başlayıp Mezopotamya'da Ninova'ya kadar giden ticaret yolu hangisidir?

Cevap:

8- Başkenti Van yakınlarındaki Tuşpa olan uygarlık?

Cevap:

9- Tarihte yapılmış olan ilk yazılı anlaşma hangisidir?

Cevap:

10- Friglerin Başkenti neresidir?

Cevap:

11- Friglerin bereket ve tabiat tanrıçası kimdir?

Cevap:

12- Friglerde krallar için yapılan yığma tepelerden oluşan mezarlara verilen isim?

Cevap:

13- Friglerin dünyaca ünlü halı ve kilimlerine verilen isim?

Cevap:

14- Ticarete takas usulü neyin icadı ile sona ermiştir?

Cevap:

15- Asurların başkenti neresidir?

Cevap:

ÖRNEK SORU

Frigler	→	Başkentleri, Polatlı yakınlarındaki Gordion'dur.
Sümerler	→	Yazıyı icat ettiler.
.....?.....	→	Parayı ilk defa onlar kullandılar.
Hititler	→	Tarihte ilk yazılı anlaşmayı imzaladılar.

Yukarıda verilen eşleştirme tablosundaki boş yer aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) İyon
- B) Asur
- C) Lidya
- D) Urartu

Oktaay Gülmez
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

